

Labakken skole

Plan for å sikre et godt psykososialt miljø §9a

1. Formål

Opplæringsloven § 9a handler om elevenes skolemiljø

§9a-1 Generelle krav

Alle elever i grunnskolar og vidaregående skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjer helse, trivsel og læring.

Med psykososialt skolemiljø menes de mellommenneskelige forhold ved skolen, det sosiale miljøet og hvordan eleven og personalet opplever dette. I dette ligger også elevens opplevelse av læringssituasjonen.

Det psykososiale miljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring, trygghet og sosial tilhørighet.

§9a blir kalt "elevenes arbeidsmiljølov". Skolen plikter å rette opp forhold når elevens subjektive oppfatning er at det psykososiale miljøet ikke fremmer hans/hennes helse, trivsel eller læring.

2. Innledning

Elever på Labakken skole skal ikke bli utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, vold, rasisme eller utestenging på skolen eller på skoleveien.

Denne planen omhandler elevenes psykososiale miljø og bygger på følgende prinsipper:

- Kapittel 3** Forebygging og holdningsskapende arbeid
Tiltak som reduserer risikoen for at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger
- Kapittel 4** Avdekking
Metoder og rutiner skolen bruker for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord og handlinger
- Kapittel 5** Håndtering og sanksjoner
Tiltak og rutiner for problemløsning. Det vises til skolens ordensreglement.
- Kapittel 6** Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid
Skolens systematiske arbeid i forhold til å sikre elevene et godt psykososialt læringsmiljø.

Definisjoner, krenkende ord og handlinger:

Vold innebærer at noen bruker fysisk makt som kan skade andre.

Rasisme innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.

Diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse (nasjonal eller etnisk).

Utestenging betyr at noen så godt som alltid blir holdt utenfor en gruppe eller et trinn.

Mobbing innebærer at en eller flere elever sier eller gjør vonde og ubehagelige ting mot en annen elev. Ved mobbing skjer dette gjentatte ganger, og den som blir utsatt, har vanskelig for å forsvare seg.

Både vold, rasistiske utsagn, diskriminering og utestenging kan være krenkelser som benyttes i mobbing gjentatte ganger og over tid, og går ut over et offer som ikke kan forsvare seg.

I Elevundersøkelsen brukes denne definisjonen: Mobbing er gjentatt negativ eller ondsinnet atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en ubehagelig og sårende måte er også mobbing. Atferden må finne sted to eller flere ganger i måneden eller oftere for å være mobbing

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en veileder til ansatte og ledere i grunnskolen i arbeidet mot mobbing.

<http://www.udir.no/Laringsmiljo/Arbeid-mot-mobbing/>

http://www.udir.no/Upload/Brosjyrer/5/Elevenes_skolemiljo_bokmal.pdf

3. Forebygging og holdningsskapende arbeid

§9a-3 Det psykososiale miljøet 1. avsnitt

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremme eit godt psykososialt miljø, der den enkelte elev kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljø som er forskningsbasert. Materialet gir konkrete forslag til arbeid og omfatter følgende områder.

- Klasseledelse
- Relasjoner mellom lærer og elev
- Relasjoner mellom elevene
- Regler og regelhandhevelse
- Sosial kompetanse og læringsmiljø
- Mobbing
- Gjensidige forventninger (mellom deltakerne i skolesamfunnet)
- Samarbeid hjem/skole
- Involvering av elever i læringsarbeidet
- Legge til rette for lek i skolens uterom
- Fysisk miljø

Labakken skole har særlig fokus på læringsmiljøet ved skolen.

Dette innebærer:

- Labakken skole er en PALS-skole. PALS står for **P**ositiv **A**tferd, **S**tøttende **L**æringsmiljø og **S**amhandling. PALS er en modell som hjelper oss til å utvikle og bygge et godt skolemiljø for alle skolens elever, ansatte, ledelse og foreldre gjennom positiv handling og deltakelse. Skolen vår vil bære preg av mangfold. Barn og voksne viderefører verdiene vi har i dag, og begrepene; **OMSORG, ANSVAR OG RESPEKT** vil ha en sentral plass i vårt arbeid som knyttes til vårt skolemiljø. Som elev og ansatt skal du kjenne at du hører til og skolens visjon er «JEG PASSER INN».
- PALS-arbeidet er en del av skolens utviklingsplan.
- Utarbeidelse av effektive rutiner for å forebygge, avdekke og stoppe mobbing.
- Å gjøre «meldeskjema om bekymring for elevens psykososiale skolemiljø» og informasjon om §9a tilgjengelig på skolens nettside
- Miljøarbeider og sosiallærer får avsatt tid til sosialfaglig arbeid, herunder oppfølging av 9a
- Samarbeid med PPT/veiledning av PPT
- Elevmedvirkning gjennom elevråd og skolemiljøutvalg
- Foreldremedvirkning gjennom FAU og samarbeid hjem/skole
- Gjennomføre den statlige Elevundersøkelsen (5.-7.trinn) en gang i året
- Gjennomføre skolens Trivselsundersøkelse (på alle trinn) en gang i året
- Gode tilsynsrutiner (inspeksjonsrutiner)
- Foreldremøter
- Aktiviteter foreldre/elever på trinn-nivå

4. Avdekking

§ 9a-3: Skolens psykososiale miljø Opplæringsloven § 9a-3 andre ledd

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Labakken skole skal i sin daglige virksomhet arbeide med å avdekke tilfeller av mobbing, diskriminering, vold og rasisme.

Alle ansatte ved skolen har plikt til:

- å gjøre **undersøkelser** raskt
- å **varsle rektor** (meldingsskjema, vedlegg 1)
- å **gripe inn**

Oppfylles ikke handlingsplikten kan ansatte og rektor straffes med bøter eller fengsel i inntil 3 måneder, jf. Opplæringsloven §9a-7.

Avdekking kan være at ansatte, elever eller foresatte melder fra om hendelsen om at noen opplever krenkende ord og handlinger. Skolen skal sikre at elevens subjektive opplevelser kommer frem, og at tiltak settes i gang så raskt som mulig. Dette må dokumenteres.

Rutiner for avdekking:

Oppgave	Ansvar
Kartlegging av mistriivsel/mobbing kartlegges gjennom elevsamtaler 2 ganger i året. Kontaktlærer drøfter med de øvrig ansatte på trinnet. Kontaktlærer rapporterer funn til rektor. Rektor bestemmer videre oppfølging.	Kontaktlærer/inspektør Rektor informeres
Nasjonal elevundersøkelse 1 gang i året, 5.-7.trinn	Kontaktlærer/rektor/inspektør
Lokal trivselsundersøkelse 2 ganger i året, Hele skolen.	Kontaktlærer/rektor/inspektør
SPEKTER undersøkelse ved behov.	Lærere på trinnet
Tema på foreldremøter, elevråd og skolemiljøutvalg	Kontaktlærer/elevrådskontakt/rektor
Systematisk tilsyn	Alle som har tilsyn

Meldeskjema (vedlegg 1) fylles ut av:

- ansatte ved mistanke om at en elev er utsatt for krenkende ord eller handlinger
- foresatte som vil melde om at en elev er utsatt for krenkende ord eller handlinger
- mottaker av melding om at en elev er utsatt for krenkende ord eller handlinger

Håndtering

§9a Det psykososiale miljøet , 3. avsnitt:

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande återd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka. Om skolen ikkje innan 14 dager har teke stilling til saka, vil kan foresatte ta kontakt med fylkesmannen.

På Labakken skole skal alle elever og foresatte oppleve å bli tatt på alvor hvis de kommer på skolen med bekymring om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger. Skolen tar ansvar og initiativ for å stoppe slik atferd. Elever som har opplevd å bli utsatt eller selv har utsatt andre for krenkende ord eller handlinger, skal vite at de blir fulgt opp av skolen etter at den krenkende atferden er avsluttet.

Rektor har det overordnede ansvaret for at skolen følger opp saker som gjelder det psykososiale miljøet. Når elev, foresatt eller ansatte ved skolen har avdekket at elever blir utsatt for krenkende ord eller handlinger, skal skolen sikre en saksbehandling og oppfølging i tråd med lov og forskrifter. Viser også til forvaltningsloven.

Ved brudd på, eller mistanke om brudd på §9a, er alle skolens ansatte forpliktet til å etterkomme følgende rutiner:

1: Kontaktlærer har umiddelbart samtale med den aktuelle eleven og foresatte. Det informeres om at det fylles ut et «Meldeskjema om bekymring for elevens psykososiale skolemiljø», og om videre saksgang.

2: Meldeskjema (vedlegg 1) fylles ut og sendes rektor og sosiallærer. Kopi legges i elevens mappe i Oppad.

3: Sosiallærer og lærere undersøker og vurderer saken i tråd med skolens rutiner.

4: Sosiallærer bistår lærerne i oppfølging av tiltakene.

5: Tiltakene og elevens situasjon evalueres jevnlig med et intervall på maks fire uker. Foreldre/foresatte til eleven skal involveres i evalueringen. Evalueringen skal legges som et notat i Oppad.

6: Ved vesentlig endring i situasjonen, eller der saker avsluttes, skrives rapport og legges i oppad

Tiltak i tråd med §9a:

- Muntlige eller skriftlige henvendelser fra elever eller foresatte om forhold knyttet til skolemiljøet, **skal** besvares med undersøkelse, tiltak og fortløpende evaluering. Det samarbeides tett med foresatte.
- Ved varsling fra ansatte om kunnskap eller mistanke om at en elev er utsatt for krenkende ord og handlinger skal rektor etter undersøkelse **avgjøre om det skal** iverksettes tiltak.

Prinsippet for håndtering er at problemet løses på lavest mulig nivå, men at ansatte vet når saken skal meldes videre (meldeskjema, vedlegg 1). De ansatte vet hvem de skal henvende seg til når problemet ikke kan løses på deres nivå.

Handlingsplan:

	Oppgave	Ansvar	Dokumentasjon
1	Undersøkelser og observasjon settes i gang umiddelbart	Kontaktlærer/inspektør Rektor orienteres	Meldeskjema (vedlegg 1)
2	Samtaler med eleven som opplever seg krenket for å skaffe mer informasjon og gi støtte. Skolen skal sikre at elevens egen subjektive opplevelse kommer fram	Kontaktlærer Rektor orienteres	Referat
3	Samtaler med foresatte til eleven som opplever seg krenket (gjerne sammen med eleven). Skolen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres	Kontaktlærer Inspektør orienteres eller deltar selv Rektor orienteres	Referat
4	Samtaler med eleven(e) som krenker. Er det flere som plager, snakkes det med en om gangen. Hensikten med samtalen er å gi beskjed om at slik atferd er uakseptabel og må stoppe umiddelbart. Gjøre avtaler om oppfølging.	Inspektør Rektor orienteres	Referat
5	Samtale med foresatte til krenker (gjerne sammen med krenker) Skolen har ansvar for å legge til rette for et godt samarbeid når det gjelder tiltak som kan/bør gjøres	Inspektør Rektor orienteres og deltar eventuelt selv	Referat
6	Inspektørs vurdering etter faktainnhenting	Inspektør Rektor orienteres	Handlingsnotat
7	Hvis enkeltvedtak fattes	Rektor	Tiltaksplan

	<p>Rektor lages det tiltaksplan raskest mulig om elevens rett etter §9a -1 er ivaretatt eller ikke.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Begrunnelsen om retten er ivaretatt eller ikke - Nevne de faktiske forhold som planen bygger på - Begrunne valg av eventuelle tiltak - Hvordan følge opp og evaluere tiltakene. <p>Konklusjon må komme klart og tydelig frem</p>		
8	Avviksmelding når det er brudd på §9a-1	Inspektør	Avviksmelding
9	Dersom undersøkelsen ikke gir grunnlag for mistanke om mobbing: Eventuelle tiltak må likevel dokumenteres. (Dersom det settes inn tiltak som er inngripende for den eleven det gjelder, både krenker og krenket, må det fattes enkeltvedtak)	Inspektør	Handlingsnotat
10	Evaluering av tiltak Når tiltakene evalueres, vurderes også behov for ny tiltaksplan	Inspektør	Eventuelt ny tiltaksplan
11	Sanksjoner Sanksjoner må være i tråd med ordensreglementet. Skolen må dokumentere bruk av sanksjoner. Skolen må vurdere om det skal fattes egne enkeltvedtak hvis sanksjonen er inngripende.	Rektor / Kommunal-direktør (v/skolebytte)	Referat Enkeltvedtak
12	Oppfølging Problemsituasjonen følges inntil de opphører helt. Alle involverte elever skal følges opp. Det tar tid å komme over alvorlige krenkelse. Den/de som krenker har også problemer.	Inspektør Kontaktlærer	Referat
13	Dersom krenkende atferd ikke opphører skal andre eksterne parter inn i saken, for eksempel PPT, tverrfaglig team, barnevern, politi eller konfliktråd	Inspektør Rektor orienteres	Referat
14	Hvis det er voksne ved skolen som plager en elev, kan dette bli en personalsak.	Rektor	Referat

Prosessen må dokumenteres.

Det vurderes om all dokumentasjon skal lagres i Websak, kommunens arkivsystem. Annen skriftlighet må også dokumenteres i elevens mappe. For øvrig dokumentasjon i IST.

6.Kontinuerlig, langvarig og systematisk arbeid

§9a-4. Systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane (internkontroll)

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerlig og systematisk arbeid for å fremja helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.

Med **kontinuerlig** menes det at det systematiske arbeidet må være en rød tråd i skolens arbeid. Det **systematiske** arbeidet skal være gjennomtenkt og planmessig. Planene og rutinene må være innarbeidet og må følges av personalet når det jobbes med saker som vedrører det psykososiale miljøet til elevene.

Rektor er ansvarlig for den daglige oppfølgingen av skolens systematiske arbeid.

Denne planen skal bidra til at elevene på Labakken skole opplever et trygt og godt skolemiljø.

Planen må være kjent for alle parter i skolemiljøet.

Skolen har følgende rutiner:

	Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
1	Skolens ansatte drøfter: <ul style="list-style-type: none">- Hva er et godt psykososialt miljø?- Hva er krenkende atferd?- Hva er terskelen for å gripe inn?- Når skal skoleledelsen varsles?- Gjennomgang av melderutiner	Ved skolestart	Rektor/inspektør
2	Skolens planer og tiltak for forebyggende og holdningsskapende arbeid gjennomsyrrer skolehverdagen	Løpende	Rektor
3	Opplæring og informasjon til alle ansatte: <ul style="list-style-type: none">- Plan for å sikre elevene et godt psykososialt læringsmiljø på Vestskogen skole- Skoleregler	Ved skolestart	Rektor
4	Nye foresatte gjøres kjent med at planen, ordensreglement for skolene i Færder	Foreldremøte på høsten	Rektor/ Kontaktlærer

	kommune og skolereglene ligger på skolens hjemmeside.		
5	Elevene og foresatte informeres om planen, ordensreglement og trivselsregler for klassen.	Hver høst	Kontaktlærer
6.	Tiltak og aktiviteter vedr. skolemiljø tas opp i elevråd	Ved skolestart /etter nyttår	Elevrådskontakt
7.	Gjennomgang av trivselsundersøkelsen i personalet, elevråd, FAU og skolemiljøutvalg	Hvert år	Rektor
8	Funn i utviklingssamtalen vurderes to ganger i året	Høst og vår	Kontaktlærer/inspektør
9	Skolen evaluerer sitt forebyggende- og holdningsskapende arbeid hvert år. Evaluering og evt. revidering foretas i personalmøte, elevråd, FAU, og skolemiljøutvalg.	Hver vår	Rektor
10	Tilsyn i friminuttene evalueres	Ved skolestart /etter nyttår	Rektor
11	Skolens arbeid med læringsmiljøet drøftes på kvalitetssamtalen	Vår	Komm.dir/ Rektor
12	Internkontroll: Praksis i forhold til oppfølging av Opplæringsloven §9a, 11-1a, 2-9 og 2-10 Skolen må dokumentere bruk av sanksjoner. Skolen må vurdere om det skal fattes egne enkeltvedtak hvis sanksjonene er inngripende.	Løpende	Rektor

Vedlegg 1

MELDESKJEMA OM BEKYMNING FOR ELEVENS PSYKOSOSIALE SKOLEMILJØ

Elevers navn:
Elevers fødselsdato:
Elevers trinn:
Kontaktlærer:
Bekymring er mottatt av:
Bekymring meldes :
Dato for melding:

Hva dreier bekymringen seg om?(Mobbing, vold, rasisme, diskriminering, utestenging)

Hvordan ble bekymringen oppdaget?

Andre fakta om bekymringen:

Sendes: rektor

Digital kopi: Elevens mappe i IST